

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 144/21
Люксембург, 2 септември 2021 г.

Решение по дело C-932/19
OTP Jelzálogbank и др.

Унгарската правна уредба, забраняваща обявяването за недействителен на договор за заем, изразен в чуждестранна валута, тъй като съдържа неравнопавна клауза относно курсовата разлика, изглежда съвместима с правото на Съюза

Случаят е такъв, ако тази правна уредба позволява да се възстановят правното и фактическото положение на потребителя, каквито биха били без наличието на тази неравнопавна клауза, дори обявяването на договора за недействителен да е по-благоприятно за потребителя

През 2007 г. потребител сключва с унгарски банки от групата OTP договори за заем, изразени в чуждестранна валута. В рамките на спорове във връзка с тези договори потребителят се позовава на тяхната недействителност, като изтъква неравнопавния характер на клаузите, предвиждащи, че приложимият обменен курс при отпускането на заетите средства, който съответства на курс „купува“ на съответната валута спрямо унгарския форинт (HUF), е различен от приложимия за погасяването на заема, който отразява курс „продава“ на тази валута.

Сезиран с тези спорове с въззивна жалба, Győri Ítéltábla (Апелативен съд на Дьор, Унгария) установява, от една страна, че унгарският законодател е заменил горепосочените неравнопавни клаузи с национална разпоредба, препращаща към официалния обменен курс, определен от Националната банка на Унгария за съответната валута, що се отнася както до отпускането, така и до погасяването на заема. От друга страна, той посочва, че унгарската правна уредба не му позволява да обяви въпросните договори за недействителни поради нищожността на разглежданите неравнопавни клаузи, въпреки че подобно разрешение би било по-благоприятно за потребителя, който вече не би носил валутния риск, присъщ за въпросните заеми.

Тъй като има съмнения относно съвместимостта с Директивата относно неравнопавните клаузи¹ на разрешението, възприето от унгарския законодател с цел премахване от договорите за заем, изразени в чуждестранна валута, на неравнопавните клаузи относно курсовата разлика, Győri Ítéltábla (Апелативен съд на Дьор) поставя на Съда въпрос в това отношение.

С решението си от днес Съдът припомня, че възприетото от унгарския законодател разрешение съответства на целта на тази директива, изразяваща се в това да се възстанови равнопавеността между страните, като в същото време се запази валидността на целия договор, вместо да се обезсилват всички договори, които съдържат неравнопавни клаузи, засягащи изпълнението им, каквито са клаузите относно курсовата разлика. Освен това тази директива допуска национална правна уредба, която не позволява на сезирания съд да уважи искане за обявяване на договор за заем за недействителен поради неравнопавния характер на клауза относно курсовата разлика, стига да е гарантирано, че тази клауза не обвързва потребителя. Така установяването на

¹ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравнопавните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

неравноправния характер на такава клауза трябва да позволява да се възстановят правното и фактическото положение на потребителя, каквито биха били без наличието на тази неравноправна клауза, по-конкретно като се предвиди право на връщане на облягите, недължимо получени в негова вреда от продавача или доставчика въз основа на неравноправната клауза.

В този контекст Съдът подчертава, че **унгарският съд следва да определи дали приложимата към спора в главното производство правна уредба действително позволява да се възстановят правното и фактическото положение на потребителя.**

Що се отнася до въпроса дали националният съд може — или дори трябва — да уважи искането на съответния потребител за обявяване на недействителност на разглеждания договор за заем в неговата цялост, вместо само да обяви нищожността на клаузата относно курсовата разлика и да я замени с национална разпоредба, Съдът дава отрицателен отговор. Всъщност **Директивата относно неравноправните клаузи не допуска сезираната юрисдикция да се основе единствено на евентуално благоприятните за потребителя последици от обявяването на недействителността на разглеждания договор в неговата цялост.** Възможността в конкретен случай за запазване на договор, някои клаузи от който са обявени за нищожни, трябва да бъде разгледана по принцип с оглед на критериите, предвидени в националното право.

Така съгласно обективния подход, възприет от Съда в практиката му в тази област, **недопустимо положението на една от страните по договора да се счита по националното право за определящия критерий, въз основа на който се решава по-нататъшната съдба на договора.** Следователно изразената от съответния потребител воля не може да има предимство при преценката на националният съд по въпроса дали унгарската правна уредба действително позволява да се възстановят правното и фактическото положение на потребителя.

При тези условия Съдът приема, че доколкото унгарската правна уредба позволява да се възстанови това положение, **тя следва да се счита за съвместима с Директивата относно неравноправните клаузи.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293